

ŠTĀSTNÝ FRANTIŠEK ŠTĀSTNÝ

Šestnáctkrát v bezvědomí. Úraz krční páteře, zhmoždění levé ledviny, třiatřicet zlomenin včetně fraktury bederního obratle, žeber či šestinásobné tříštvivé zlomeniny holenní kosti. To je hrubý výčet zranění nejúspěšnějšího českého motocyklového závodníka všech dob. Přes tyto útrapy žil František Šťastný šťastný život. A štěstí měl také habaděj. Vždyť v dobách, kdy psal českou motocyklovou historii, nebyla smrt na závodních okruzích vůbec ničím výjimečným.

Text: Radek Babička, **Ilustrace:** Tomski & Polanski

Svůj první pád z motocyklu zaznamenal rodák z Kochánek, vesničky u Benátek nad Jizerou, když mu byly tři roky a jeho tatínek ho vzal z poutě na tandemu. „Byl jsem za celý den tak ucuprtaný, že jsem na tandemu usnul. Probudil jsem se až pádem na okresku a do dálky se mi v podvečerním šeru vzdalovalo červené světýlko. Začalo se smrákat a já se dal do řvání. Tatínek zjistil, že mu Fanánek na tandemu chybí, až když dojel domů. Okamžitě se vydal na zpáteční cestu mě hledat. Jenže mezitím mě našel pán, který měl milou v Kochánkách a právě se vracel z rande. Zkratkou přes les mě zanesl domů. Maminka mě omyla a šoupla do postýlky. Když se tatínek vrátil celý zničený, že se mu ztratilo jeho zlato, já už usínal. Ještě jsem slyšel jeho nešťastný hlas, jak se přiznává: „Marjánko, já jsem ztratil toho kluka!“ Tak abych ho uklidnil, v polospánku jsem volal: „Neztratil, já už jsem doma!““ vzpomíná Šťastný v knize „... šťastný František“ od Dalibora Janka.

Láska k jedné stopě

Jednostopá vozidla Františka provázela od útlého dětství. Jeho tatínek propadl lásce k motocyklům a nakazil jí i svého syna, jehož nejoblíbenějším společníkem byla od mala koloběžka. S přibývajícimi roky ji vyměnil za kolo a v roce 1947 na něm vyhrál například závod Praha – Český Brod – Praha, který byl jakousi přípravou na mezinárodní klání na trati Varšava – Praha. I zde psal historii, byť ne vítěznou. Když ho dva kilometry před cílem etapy z Lodži do Wrocławu potkal pošesté defekt, neměl už žádnou náhradní galusku. „Dva kilometry byly pěšky daleko. V davu jsem ale zahlédl malou holku, která držela za řídítka dámské kolo. Vrazil jsem jí do ruky svého helieta a „Proše pani, kolo!“ Vyrhl jsem jí dámské kolo z ruky a dojel na něm slavně do cíle.“

Ve stejném období začal koketovat i s motocyklovými závody. Františka, který rád do všeho vrtal, si jako pomocníka

Foto: ČTK

vyhlédl jeden mechanik z Benátek nad Jizerou. A právě tady se budoucí legendě naskytla příležitost pořídít si první kvalitnější závodní motocykl, když od jednoho zákazníka odkoupil Nortona 500 s rozbítým motorem. Motorka byla tehdy jen o rok mladší než František, táhlo jí na dvacet. Ačkoliv už se jednalo téměř o veterána, navíc prakticky bez motoru, stroj to byl náramný a původní majitel si ho cenil na 3500 Kč (což tehdy představovalo přibližně čtyři průměrné měsíční platy). Pro mladého jinocha částka téměř astronomická, ale naštěstí pro český motocyklový sport měla pro synovu zálibu pochopení jeho maminka a peníze si ve spořitelně vypůjčili takříkajíc „na barák“. František se projevil jako zručný mechanik, dal přes zimu Nortona dohromady a v roce 1948 už slavil první vítězství v lokálních závodech na ploché dráze.

Osud jménem Jawa

Říká se, že jedna vlaštovka jaro nedělá, a tak František přidal v následujících pěti letech celé hejno dalších výrazných úspěchů na městských okruzích (doba autotodromů měla teprve přijít), ačkoliv se jich účastnil jako soukromník s technikou, kterou lze s čistým svědomím označit za druhořadou. Šikovný jezdec, který se rval o desáté místo stejně urputně, jako by šlo o vítězství, neušel pozornosti lidem ze

strakonické „Čezety“ a po jednom závodě ho pozvali do továrny s příslibem, že mu půjčí třístapadesátku a bude jezdit v jejich stáji. Ve Strakonících už však seděly vyšší šarže a celkem bez okolků natěšenému Františkovi vmetli do očí, že se častěji válí po zemi, než jezdí po trati. To pro něj byla rána. Vylezl před továrnu a celý skleslý vylíčil situaci kamarádce, která jej do Strakonice vezla. Shodou okolností tato dívka pracovala v konkurenční Jawě. „Vykašli se na to. Jedeme k nám!“ povídá mu. O tom, že by snad mohl za tuto značku závodit, skromný mladík ani nesnil, a tak po příjezdu poprosil mistra, zda by mohl v továrně pracovat jako mechanik. Mistr hned namítal, že František přece závodí, ale on zase, že by toho klidně nechal. Hlavně, když bude u závodních motorek. Mistr mu dal tolik nepopulární příslib, ať počká, že mu dají vědět. Jenže světe div se, tentokrát to nebyla jen zdvořilostní fráze.

Jak už jsme říkali v úvodu, zubatá paní s kosou byla v tehdejších letech na motocyklových závodech častým a aktivním divákem a krátce po zmíněné návštěvě Františka v pražské továrně si při závodech na „Lochotínském okruhu“ v Plzni přišla i pro továrního jezdce Jawy Jana Novotného. Utekly dva týdny a Františkovi přišel telegram, aby se co nejdříve dostavil k šéfkonstruktérovi Jawy Josefu Jozífovi.

Ještě téhož dne se v jeho kanceláři dozvěděl, že se stává továrním jezdce. „Pod takovým nápojem štěstí jsem málem omdlel, něco jsem zakoktal a vypoťácel se ze dveří. Právě jsem udělal nejdůležitější krok mé závodní dráhy, vystoupil jsem na Olymp. Nikoliv mezi bohy, ale mezi tovární jezdce, a to pro mne bylo víc, úplně nejvíc na světě...“

Fanda – miláček fandů

Spojení talentovaného a cílevědomého jezdce s motocyklem české provenience, který se však tehdy mohl směle měřit se světovou konkurencí, brzy přineslo první vavříny na mezinárodní scéně. První pohár získal hned ve druhém závodě na Jawě na německém Sachsenringu. Byl to však pohár útěchy. Omluva pořadatelů za to, že mu do cesty vběhl pes a František si při pádu přetrhl vazy. Jako bolestné ještě 500 marek a k tomu tradiční cena za nejrychlejší kolo dne – dvoutroubový plynový sporák.

Za dva týdny byla na programu Velká cena Československa v Brně. Čtrnáctidenní rehabilitace se však pro potrhání vazy ukázala jako nedostatečná. Srdcař František si ale samozřejmě nechtěl nechat tuto událost ujít. O berlích a se speciální zinkoklihou holínkou na noze vyrazil do Brna. S dvěstěpadesátkou i půllitrem odjel slušné tréninkové časy, ale vzhledem ke zdravotnímu stavu nemohl startovat bez cizí pomoci. A tak se s pořadatelem domluvil, že ho mechanici roztlačí z poslední řady, konkrétně z 54. místa. Před závodem dvěstěpadesátek začalo lehce pršet, Františkovi mechanici svůj úkol úplně nezvládli, a tak odjížděl se ztrátou několika desítek metrů. Jenže to se nakonec ukázalo jako výhoda. Na dlažbě

CELÝ ČLÁNEK V TIŠTĚNÉ VERZI